

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.274/2014/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Baráth Livia ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - az Országos Bírósági Hivatal (ügyintéző: Dr. F. M. osztályvezető, címe) által képviselt Fővárosi Törvényszék (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.160/2013/17. számú ítélete ellen a felperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és mellőzi a felperesnek az alperes javára perköltségben marasztalását; egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 400 000 (Négyszázezer) forint összegű fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

2008. július 23. napján a felperes tagja és ügyvezetője, **B. T.** mint hitelező és **V. I.** mint adós között írásban kölcsönszerződés jött létre, amely értelmében az adós évi 20 % késedelmi kamat mellett, 2008. október 31-ig vállalta visszafizetni az általa kölcsön vett 3 250 000 Ft összeget. A szerződő felek a kölcsön biztosítékeként egyrészt az adós által kiállított saját váltót, másrészt az adós tulajdonában álló alatti, **x1** helyrajzi számú ingatlant határozták meg. A visszafizetési határidő - annak többszöri, végül 2009. február 12. napjára meghosszabbítása ellenére - eredménytelenül telt el. **V. I.** a fenti ingatlant a 2009. június 22. napi adásvételi szerződéssel értékesítette **K. K.** és **K. B.** részére; az adásvételi szerződés érvénytelensége illetve hatálytalansága tárgyában **B. T.** felperes és a szerződő felek mint alperesek között 2009. október 17. és 2011. szeptember 23. napja

között előbb a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság előtt 8.P.XVIII.22.024/2009. számon, utóbb a Fővárosi Bíróság előtt 24.P.25.103/2010. számon per volt folyamatban, amely szünetelés folytán megszűnt.

2008. december 4-én **V. I.** tartozáselismerő nyilatkozatot tett **Sz. G.** felé fennálló, 2009. január 31. napjáig esedékes, 3 120 000 Ft összegű kölcsöntartozásáról.

V. I. 2009. április 3-án a **B. T.** felé akkor fennálló 4 225 000 Ft kölcsönösszeg és 2009. február 13. napjától napi 10 000 Ft kötbér; valamint **Sz. G.** felé fennálló 3 120 000 Ft kölcsönösszeg és 2009. február 13. napjától napi 10 000 Ft kötbér vonatkozásában közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tett.

2009. szeptember 1. napján **Sz. G.** és **B. T.** a fenti kölcsönügyletekből eredő követeléseiket a felperesre engedményezték.

A felperes 2009. szeptember 7-én a közjegyzői okirat alapján végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Bíróságon, amely bíróság elrendelte a kérelem áttételét a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bírósághoz, ez utóbbi bíróság - az adós időközbeni lakcímváltozásának bejelentése miatt - pedig a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz rendelte el az áttételt. A Pesti Központi Kerületi Bírósághoz az iratok 2010. március 9-én érkeztek, a végrehajtási eljárás 0101-6.Vh.8267/2010 számon volt folyamatban.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság az ügyben első intézkedésként a 2011. március 10-én kelt 2. sorszámú végzésével megállapította, hogy az engedményezési szerződés alapján a követelés vonatkozásában **B. T.** jogutódja a felperes. A bíróság 2011. július 28-án intézkedett a végzésnek a felperes részére való kézbesítéséről, majd - miután **B. T.**-nak és a felperesnek a kérelemhez csatolt iratokban fellelhető korábbi szám alatti címe 2010. november 1. napjától megváltozott - a végzésnek **B. T.** új címére történő eredményes kézbesítését követően, a végzés jogerőre emelkedése után, 2011. október 7-én állította ki a végrehajtási záradékot, és ezen a napon küldte meg az iratokat a bírósági végrehajtó részére. A végrehajtás **Dr. D. Á.** önálló bírósági végrehajtó előtt ... számon van folyamatban. **V. I.** a végrehajtástól függetlenül 700 000 Ft összeget fizetett meg a felperes részére, a végrehajtás foganatosítása során ezen felül a követelés nem térült meg.

2010. augusztusában a felperes eredménytelen tárgyalásokat folytatott a "**Y**" Kft.-vel a követelés engedményezése tárgyában.

2011. május 4. napján a felperes mint engedményező és **Sz. J.** mint engedményes között a **V. I.**-vel szemben fennálló 7 345 000 Ft tőkekövetelés és 2009. február 13-tól számított napi 20 000 Ft kötbérkövetelés 8 500 000 Ft vételár fejében történő engedményezése tárgyát is érintő engedményezési szerződés jött létre. A szerződés 17. pontja szerint a felek a hatályba lépést három feltételtől tették függővé, amelyből a **V. I.** tartozását érintő feltétel volt egyrészt, hogy a felperes köteles beszerezni és átadni **B. T.** nyilatkozatát arról, hogy nem kívánja felbontani a 2009. szeptember 1-jén általa megkötött engedményezési megállapodást, másrészt a felperes köteles igazolni, hogy kérelmével egyezően kiállításra

került a végrehajtási záradék, a bíróság pedig nem mérsékelte a szokásosnál magasabb összegű kötbérkövetelés mértékét. Az engedményezési szerződés alapján teljesítés nem történt, utóbb az engedményes a szerződéstől elállott.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a 2014. március 14. napjáig hatályos Ptk. (a továbbiakban: Ptk.) 349. §-ának (3) bekezdésére, másodlagosan a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére hivatkozva kérte kötelezni az alperest 5 000 000 Ft összegű kártérítés, valamint a perköltség megfizetésére. Előadta, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság a végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelem áttételét követően több mint egy évig nem tett érdemi intézkedést, majd a jogutódlást megállapító végzést is késedelmesen rendelte el kézbesíteni, ezért csak jelentős késedelemmel, 2011. október 7-én állított ki a végrehajtási záradékot. A késedelem következtében a felperest jelentős kár érte, mivel a 2010. évben a felperesnek még lehetősége volt legalább 7 000 000 Ft vételárért a követelést engedményezni, a végrehajtási záradék kibocsátását követően a piaci szokásokat figyelembe véve azonban a követelés számított értéke legfeljebb 1 100 000 Ft. A felperes kára és az alperes jogellenes magatartása között okozati összefüggés áll fenn. Ha az alperes a tőle elvárható módon, időben hozta volna meg a jogutódlást megállapító végzését, és állítja ki a végrehajtási záradékot, ezzel a felperes igazolni tudta volna, hogy követelése teljes összegben végrehajtható, és az engedményezés teljesítésére sor került volna, amely a későbbiekben a késedelmes alperesi magatartás következtében megghiúsult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy rendkívüli leterheltség miatt a Pesti Központi Kerületi Bíróság az indokolt egy hónapos ügyintézési határidőhöz képest a jogutódlás megállapításáról az iratok megérkezését követő mintegy egy év múlva intézkedett, az ezt követő kézbesítési hiányosságok viszont már nem az alperes terhére róhatók. A követelés későbbi behajthatatlansága, az engedményezés megghiúsulása és az alperesi késedelem között az okozati összefüggés nem bizonyított, az előadott kár összege egyébként is eltúlzott.

Az elsőfokú bíróság 17. sorszámon meghozott ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest az alperes részére 20 000 Ft perköltség, az államnak 300 000 Ft kereseti illeték megfizetésére.

Az ítélet indokolása szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság a végrehajtási ügy kezdőiratának megérkezését követően egy éven át semmiféle intézkedést nem tett, ebben a részben jogellenes magatartást tanúsított. Nincs jelentősége a peren kívüli csoport rendkívüli leterheltségére hivatkozásnak, mivel a bíróságot terhelte az a kötelezettség, hogy a tárgyi és a személyi körülményeit akként biztosítsa, hogy azok a végrehajtási ügyek ésszerű határidőn belül történő elintézését eredményezzék. A bíróság jogellenes magatartása és a felperes által állított kár között azonban nincs okozati összefüggés. A **Sz. J.** és felperes között létrejött engedményezési szerződés nem tartalmazott határidőt a végrehajtási záradék kiállításának igazolására, utóbb az elállás okaként pedig az engedményes arra hivatkozott, hogy **V. I.** élettársa büntetőügybe keveredett, emiatt nem látta biztosítottak a megtérülést. A **"Y"** Kft. ügyvezetője, **Dr. Sz. J.** tanúvallomásában pedig azt adta elő, hogy amennyiben a bíróság korábbi időpontban meghozta volna a záradék iránti kérelem tárgyában a határozatát, akkor a felperesi társaságtól megvásárolta

volna a követelést, de másfél évig nem tudtak már várni; ezen előadás azonban általános elvi jellegű, amely a kár bekövetkezését ugyancsak nem bizonyítja. A végrehajtás jelenleg is folyamatban van, ezért a kár mértéke nem is határozható meg. A Pp. 2. §-ának (1) bekezdésére hivatkozás sem helytálló, mivel azon alapuló igény kifejezetten csak peres eljárással összefüggésben érvényesíthető. A kártérítési felelősség valamennyi feltételének a hiányában ezért a felperes keresetét elutasította, a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az alperes javára, két tárgyaláson való megjelenés alapján, 20 000 Ft perköltség, valamint az államnak a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

Az első fokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az ítélet megváltoztatását, a módosított keresetének való helyt adást, az alperesnek első- és másodfokú perköltségében marasztalását, másodlagosan kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára kötelezését. A fellebbezésben előadta, hogy tévesen foglalt állást az elsőfokú bíróság úgy, hogy az alperes a végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelem elbírálásában jelentkező jelentős késedelmére és a felperes kára között okozati összefüggés nem állt fenn. A tanúként meghallgatott Dr. Sz. J. egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a felperesi társaság igazolni tudta volna a jogutódlást és a kérelmével egyezően kiállított végrehajtási záradék meglétét, 7 345 000 Ft-ért megvásárolta volna a követelést, a vételi szándék a késedelmesen kiállított végrehajtási záradék miatt nem valósulhatott meg. **Sz. J.** tanúként pedig azt adta elő, hogy mintegy 3-4 hónapos határidő állt a felperes rendelkezésére a végrehajtási záradék kiállításának igazolására, amely elmaradt, így nem került sor a szerződés szerint a követelés 8 500 000 Ft vételárért való engedményezésére. Az adóssal szemben foganatosított végrehajtás során megtérülés nem történt, a behajthatatlansági nyilatkozat kiállításának jogi feltételei fennállnak, csak azt a végrehajtást kérő még nem kérte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte a kár összegének a meghatározása végett igazságügyi szakértő kirendelését. Sérelmezte, hogy az első fokú ítélet az alperes javára perköltség fizetésére kötelezte annak ellenére, hogy az alperes ellenkérelmében úgy nyilatkozott, hogy perköltség iránti igénye nincs.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte azzal, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból okszerűen vonta le a kártérítési felelősség feltételeinek hiányára alapított, a keresetet elutasító érdemi döntését.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja értelmében tárgyaláson kívül bírálta el, és azt a következők szerint nagyobb részben nem találta alaposnak:

Az elsőfokú bíróság a kérelem és ellenkérelem keretei között a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékoknak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelésével a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel, a felperesnek az alperesi perköltségben marasztalása kivételével, az ítéltábla is egyetértett.

A Ptk. 349. §-ának (3) bekezdésén alapuló bírósági jogkörben való károkozásért fennálló kártérítési felelősség a Ptk. 348. §-ának (1) bekezdése szerinti alkalmazott károkozásáért fennálló felelősség speciális alete. A kártérítési felelősség megállapításának feltételei: 1./ a kár bekövetkezése, 2./ jogellenes károkozó magatartás, 3./ felróható károkozó magatartás, 4./ okozati összefüggés a károkozó magatartás és a kár bekövetkezése között, ezen felül speciálisan 5./ a rendes jogorvoslati lehetőségek kimerítése, vagy hogy a kár rendes jogorvoslattal nem elhárítható.

Helytállóan foglalt állást úgy az elsőfokú bíróság, hogy a kártérítési felelősség feltétel bármelyikének hiánya az alperes kártérítés jogcímén való marasztalását kizárja.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelem intézése során sem a jogszabályi, sem a gondossági mérce alapján nem az elvárható módon járt el. A felperes a végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelmét nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál terjesztette elő, ezért először a Fővárosi Bíróság, majd - az adós lakcíme megváltozásának a bejelentése miatt - a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a jogszabályoknak megfelelően és határidőben intézkedett a kérelem áttétele iránt, ebben a részben a bíróságokat felelősség nem terheli. Ezt követően azonban a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2010. március 9. és 2011. március 10. között a Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó Pp. 125. §-ának (1) bekezdésével ellentétesen nem tett intézkedést, és csak rendkívüli késedelemmel intézkedett a jogutódlás megállapításáról. Felelősség terheli továbbá a végzés késedelmes kézbesítéséért is, mivel nem a jogszabályoknak megfelelően járt el egyrészt a nem meghatalmazott részére történő kézbesítéssel, másrészt a végrehajtást kérő részére való késedelmes kézbesítéssel. Kétségtelen, hogy a kézbesítési késedelmet az is okozta, hogy az eljárás során a felperes és **B. T.** címének a megváltozását nem jelentették be, azonban ennek a bíróság felróható mulasztása tekintetében azért nem volt jelentősége, mert a jogszabályi határidőn belüli intézkedést feltételezve ez nem okozhatott volna késedelmet, mivel a felperes mint végrehajtást kérő és jogelődje, **B. T.** címe 2010. november 1. napjáig a kérelemben megjelölt és a kérelemhez csatolt iratok szerinti szám volt. Figyelemmel a fellebbezhető, jogutódlást megállapító végzésre és a kézbesítés időszükségletére, a jogszabályi és a gondossági mérce alapján történő eljárás esetén az ítéletábra mérlegelése szerint legkésőbb 2010. július 1. napjáig a végrehajtási záradék kiállítására és az iratoknak a végrehajtó részére történő megküldésére sor kellett volna kerülni.

Egyetértett azonban az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontjával annyiban, hogy a felperes nem tudta egyértelműen bizonyítani, hogy a végrehajtási záradék késedelmes kiállításából eredően kára következett be.

A polgári perrendtartás a szabad bizonyítási rendszer alapján áll, amely jelentkezik mind a bizonyítékok megválasztásában, mind a bizonyítékok értékelésében. A Pp. 206. §-ának (1) bekezdésén alapuló mérlegelési jogkörében a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat külön-külön és egymással összevetve is értékeli, és az így kialakult meggyőződése alapján értékeli azokat. A bizonyítékok mérlegelése megfelel az eljárási szabályoknak, amennyiben az alapvető logikai szabályokhoz igazodik, kellően alátámasztott és okszerű. A szabad

mérlegelési jogkör kontrollja a bíróság indokolási kötelezettsége, amelyben számot kell adni arról, hogy miért fogadott el vagy vetett el egyes bizonyítékokat.

A kereseti kérelem tartalmi értelmezése alapján a felperes abban állította vagyoni kára bekövetkezését, hogy a 2010. évben a követelését egyrészt **Sz. J.**re, másrészt a **"Y"** Kft.-re engedményezte volna, az engedményezés ellenértékeként így a követelés részben megtérült volna, ezzel szemben utóbb a végrehajtási záradék kiállítása után engedményezésre már lehetőség nem volt, a követelés pedig behajthatatlan.

Helyesen foglalt állást úgy ez elsőfokú bíróság, hogy mindaddig, amíg a végrehajtás folyamatban van, és elvileg nem kizárható további végrehajtási kényszercselekmények foganatosítása, nem lehet a követelés behajthatatlanságára, tehát vagyoni kár keletkezésére ítéleti megállapítást tenni.

A rendelkezésre álló bizonyítékok azonban azt sem igazolják, hogy a hivatkozott engedményezések megghiúsulása és az alperesi mulasztás között okozati összefüggés lett volna.

A lefolytatott bizonyítási eljárásból csak arra lehet következtetni, hogy a felperes és a **"Y"** Kft. 2010. augusztusában tárgyalásokat folytattak az esetleges engedményezésről, amelyek nem vezettek eredményre. A kft. ügyvezetőjének, Dr. Sz. J.-nek az a perben tett nyilatkozata, hogy a végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelemről való korábbi bírósági határozat esetén a követelést megvásárolták volna, de mintegy másfél évig nem tudtak várni, olyan általánosságban tett, konkrétumokat nélkülöző kijelentés, amelyre a bírósági késedelmes ügyintézés miatti engedményezés megghiúsulására vonatkozó ítéleti tényállást alapítani nem lehetett.

A felperes és **Sz. J.** között létrejött engedményezési szerződés a szerződés hatályba lépésének a feltételeként határozta meg a végrehajtási záradék kiállításának igazolását, azonban az igazolás benyújtására határidőt nem tartalmazott, ezért azt a felperesi hivatkozást, hogy 2011. szeptember 30-ig kellett volna igazolnia annak megtörténtét, a szerződés nem bizonyítja. Gyengíti a felperes előadását, hogy az engedményezési szerződés megkötésére mintegy másfél évvel azt követően került sor, hogy a záradék iránti kérelmét a bíróságon benyújtotta, tehát a felek már tisztábban lehetettek a késedelmes ügyintézéssel, és ehhez képest olyan, a szerződésben nem is rögzített határidőt határoztak meg, amely közvetlenül a záradék kiállítása előtti. Nem adott elfogadható magyarázatot arra nézve a felperes, hogy miért indokolná a hitelező által ismert vagyonnal nem rendelkező, önkéntesen nem teljesítő, felperesi álláspont szerint színlelt vagy fedezetelvonó szerződéssel a kielégítés megghiúsítására törekvő adós követelésére vonatkozó engedményezéstől elállást pusztán az egyébként jelentős, de az engedményezési szerződés megkötéséhez képest már nem hosszú időtartamú bírósági késedelem. A **Sz. J.** által hivatkozott elállásra írásban nem is került sor, az elállás okaként **Sz. J.** tanúvallomásában maga is **V. I.** élettársának büntetőügybe keveredését, és emiatt a megtérülés nem biztosíthatóságát jelölte meg. Mindezekre figyelemmel az ítéletábra álláspontja szerint helyesen mérlegelte az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat, amikor nem

találta bizonyítottanak az engedményezések meghíúsulása és az alperesi magatartás közötti okozati összefüggést.

A Pp. 177. §-ának (1) bekezdése szerint ha a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléshez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki.

A meg nem térült követelésnek az ítéletábra álláspontja szerint nem értelmezhető a „piaci értéke”. A követelés ugyanis a jogosult szempontjából változatlanul az aktív vagyón része, a vagyoni kár meghatározásához azt kell bizonyítani, hogy a követelés teljesítése végleg meghíúsult; mindez nem szakkérdés, hanem ténykérdés, ezért a Pp. 3. §-ának (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte a felperes által indítványozott igazságügyi könyvszakértői bizonyítást.

A Pp. 2. §-ának (3) bekezdése - mivel a feleknek az ügy ésszerű időn belül történő befejezéséhez való joga nyilvánvalóan nem csak a peres, hanem a nemperes eljárásokban is fennáll - a végrehajtási kérelem késedelmes ügyintézésére alapított kártérítési keresetre is alkalmazható. A hivatkozott jogszabályhely azonban a félnek a jogviták elbírálásához, az eljárás tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéshez való jogai sérelme következtében a személyiségi jogi sérelmek kompenzálását alapozza meg. A kompenzálásra önállóan az állított sérelem időpontjában a nem vagyoni kártérítés szolgálhatott, a vagyoni károkra nézve ez a jogcím külön kereseti alapot nem teremt. A felperes a követelés engedményezésének meghíúsulásából és utóbb a követelés behajthatatlanságából eredő vagyoni kárán felül a keresetében a személyiségi joga további sérelmeit nem állította, annak kompenzálására határozott kereseti kérelmet nem terjesztett elő, ezért a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése felhívása csak a vagyoni követeléshez kapcsolódó további jogcím, de a vagyoni kár bekövetkezésének a hiányában a kereset alaposságát nem támasztja alá.

A kártérítési felelősség feltételeinek a hiányában az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a jogalap nélküli keresetet. Alappal hivatkozott azonban a fellebbezésében arra a felperes, hogy a korábbi, az utazási költség megtérítésére vonatkozó nyilatkozataival szemben a tárgyalás berekesztése előtt előterjesztett utolsó, 16. sorszámú beadványában az alperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy perköltség iránti igénye nincs, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 215. §-ával ellentétesen, kérelem hiányában nem kötelezhette a felperest az alperes javára perköltség megfizetésére; ezért a felperes perköltségben marasztalását az ítéletábra mellőzte.

Mindezek alapján az ítéletábra a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az első fokú ítéletet a perköltségben marasztalás vonatkozásában megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

A per főtárgya tekintetében a felperes a másodfokú eljárásban pervesztes volt, ezért az ítéletábra a Pp. 78. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával kötelezte a le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. §-ának (1) bekezdése szerinti fellebbezési illeték megfizetésére. Az alperes a másodfokú eljárásban nem terjesztett elő költség igényt, ezért másodfokú perköltség viseléséről rendelkezni nem kellett.

D e b r e c e n, 2014. szeptember 8.

Dr. Csikiné Dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő